

NAJČEŠĆI GINEKOLOŠKI PROBLEMI U ADOLESCENTNOJ DOBI

KLAUDIA BENIĆ-SALAMON^{1,2}, JAGODA DABO¹, MIRJANA BOLJ-MALOVIĆ¹, VLASTA KOSANOVIĆ¹

Adolescencija je razdoblje života u kojem jedinka brzo fizički raste i doseže oblike odraslog ali i sazrijeva seksualno, duhovno, emotivno i društveno. Adolescentna ginekologija obuhvaća razdoblje od 10. do 20. godine života, fleksibilno seže do 25. godine kada definitivno završavaju svi procesi dozrijevanja. Ambulanta za mlade funkcionira kao savjetovalište otvorenih vrata, ali i kao ginekološka ordinacija. Zbog svoje suvremene opremljenosti rade se kompletni ginekološki pregledi, uzimanje citoloških i mikrobioloških brisova, tipizacija na HPV, te ultrazvučne pretrage. Najčešći zdravstveni problemi u adolescentnoj dobi su menstrualni poremećaji, te razna upalna stanja poput kolpitis, cervicitisa i adneksitisa. Česta pojava su i policistični jajnici, te ciste jajnika. Nerijetko se nađu i displazije grlića maternice zbog sve ranijeg stupanja u spolne odnose. Velika je potreba adolescenta za kontracepcijom, savjetom, ali i ginekološkim pregledom jer žele znati jesu li zdravi. Iz naših rezultata se vidi da mladi aktivno spolno žive i da se trebamo boriti protiv rizičnih ponašanja, spolno prenosivih bolesti, neželjenih trudnoća, adolescentnih trudnoća i poroda, te seksualnih zlostavljanja. Treba i dalje razvijati svijest mladog čovjeka o zdravlju, te ga podržati u nastojanju da svoje zdravlje sačuva, zbog čega treba osnovati više ovakvih centara.

Deskriptori: ADOLESCENCIJA, GINEKOLOŠKI PROBLEMI, CENTRI ZA MLADE

Adolescencija je razdoblje života u kojem jedinka brzo fizički raste i doseže oblike odraslog, a pri tome sazrijeva odnos prema autoritetima, seksualno opredjeljenje, emancipacija od roditelja, interes i briga za druge, odabiranje poziva, te formiranje vrijednosti i ciljeva, ali i vlastitog identiteta. Grčki filozof Hesiod iz 8. stoljeća prije Krista rekao je: "Ja ne vidim nadu za budućnost našeg naroda ako on bude ovisio o prevrtljivoj današnjoj mladosti, mladi su danas neopisivo nepromišljeni. Kada sam ja bio dječak, bili smo diskretni i puni poštovanja prema starijima..." Shvaća li današnje društvo potrebe mladih bitno drugačije nego prije tisuće godina?

Prema SZO adolescenti su sutrašnji odrasli i čine približno 30% stanovništva,

što se s njima zbiva danas, reflektira se sutra na cijelo društvo. U tako turbulentnom životnom razdoblju i oni i njihove obitelji teško se snalaze. Kome se mogu obratiti? Izlazimo li u susret njihovim potrebama? Nastavni zavod za javno zdravstvo i Grad Rijeka prepoznali su posebnu poziciju adolescencije i osnovali Centre za mlade. Adolescentna ginekologija obuhvaća razdoblje od 10. do 20. godine života, fleksibilno seže do 25. godine kada definitivno završavaju svi procesi dozrijevanja.

U ginekološku ambulantu za mlade obraćaju se djevojke i mladići koje sustav mreže HZZO-a teško može opskrbiti. Do 15. godine života djevojčica se ni ne može upisati kao pacijent u ginekološku ambulantu primarne zdravstvene zaštite, a njihova potreba je velika. Svaka ginekološka ambulanta opskrbljuje oko 7000 žena, te je teško doći na red onima koji to trebaju sada, a to su mladi. U adolescentnoj dobi najznačajniji i najučestaliji su menstrualni poremećaji, te djevojka tada treba ginekologa često kao i žena u premenopauzi. Kako to da društvo prepoznaje perimenopauzu kao moguću

zdravstveni problem, a pubertet ne? Tu moramo još puno napraviti. U Savjetovalištu za mlade ostvaruje se uska suradnja psihologa, liječnika školske medicine i ginekologa.

Potrebno je sa strpljenjem poslušati mladu osobu, posvetiti joj dovoljno vremena da se osjeti ugodno i postavi pitanja koja su za nju nelagodna. Rijetko dolaze sami, obično su u paru s partnerom, roditeljem ili prijateljicom. Često dolaze samo za savjet, no kako se spušta dobna granica stupanja u spolne odnose trebaju i pregled, a na žalost i liječenje. Teško pokrивamo sve zahtjeve jer je to jedina takva ambulanta u Primorsko-goranskoj županiji gdje neopredjeljene mlade pacijentice mogu doći i dobiti sve usluge bez naplate. Ambulanta je kompletno opremljena, ima suvremeni ultrazvučni aparat s Color Doppler-om što nema ni svaka ginekološka ordinacija, tako da u jednoj posjeti pacijentica može obaviti kompletan ginekološki pregled s uzimanjem mikrobioloških i citoloških brisova, tipizacije na HPV, te ultrazvučnom pretragom.

¹Nastavni Zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije

²Ginekološka ordinacija Klaudia BeniĆ-Salamon

Adresa za dopisivanje:
Klaudia BeniĆ-Salamon, dr. med.
Sveti Petar, Majčevu 29b
51417 Mošćenička Draga
E-mail: kbsalamon@gmail.com

Mladi u Centar najčešće dolaze zbog kontracepcije, poremećaja krvarenja, simptoma ili sumnje na spolno prenosive bolesti, željene ili neželjene trudnoće, zbog problema u ponašanju, bježanja od kuće kada se već s 14 godina sumnja na spolne kontakte za jednu noć, zarazu, drogiranje, alkohol. Pregledi se vrše u prisustvu roditelja ili staratelja, osim ako se oni ne dogovore drugačije.

Podaci o radu ginekološke ambulante za mlade

Tijekom proteklih 5 godina djelovanja Centra za mlade imali smo sveukupno 6225 posjeta, od toga 560 osnovnoškolaca, 3820 srednjoškolaca, a 1845 studentske populacije. Njih 993 je došlo samo zbog savjeta, 664 zatražilo je hormonsku kontracepciju, a kod 533 djevojaka dijagnosticiran je poremećaj krvarenja, što je najčešći zdravstveni problem u toj životnoj dobi. Drugo mjesto po učestalosti su razne upale, pa je 334 djevojaka imalo kolpitis, 50 cervicitis, te 43 adneksitis. Imali smo 113 pozitivnih bakterioloških genitalnih brisova, te 57 poz. Chlamidia. Uzeto je 1136 PAPA testova, od toga je nađeno 53 ASCUS-a, 33 CIN I, 11 CIN II te 3 CIN III promjene. Kondilome su imale 44 djevojke. Ustanovljeno je 51 neželjena, te 23 željenih trudnoća i 1. vanmaternična trudnoća. Zbog bulimije je došlo 12, a zbog anoreksije 6 djevojaka. Dijagnosticirano je

114 Sindroma policističnog ovarija, što skriveno pod aknama, debljinom, pojačane dlakavosti, amenorea ili hiperprolaktinemije. Našli smo 104 ciste jajnika, 1 disgerminom za sada uspješno liječen, 1 Sy Turner, 12 anomalija maternice, naravno, sve to zahvaljujući ultrazvuku.

U uskoj suradnji s liječnicima školske medicine kod mladića je dijagnosticirano 6 varikokela, 3 fimoze, po 1. hipospadija, retencija, torzija testisa, hidrokela, ingvinalna kila, povreda na spolovilu, ginekomastija, te 1 zakašnjeni pubertet.

Zaključak

Iz ovih rezultata se vidi da mladi postoje kao ginekološki pacijenti, da imaju ozbiljne zdravstvene probleme, ali i da su seksualno vrlo aktivni. Treba ukazivati na rizična ponašanja, spolno prenosive bolesti, neželjene trudnoće, adolescentne trudnoće i porode, te seksualna zlostavljanja. Moramo podržati odgovorno ponašanje, te smanjenje spolno prenosivih bolesti i njihovih posljedica - neplodnosti i karcinoma grlića maternice, smanjenje broja juvenilnih trudnoća i njihovih rizičnih ishoda.

Rad u Centru za mlade je kompleksan, suptilan, radi se o nježnim godinama adolescencije u kojima se isprepliću brojni odnosi roditeljskog doma, partne-

ra, društvene zajednice i odnosa spram samoga sebe. Mladog čovjeka treba poticati u očuvanju cjelokupnog, pa tako i spolnog zdravlja, u razvoju samopoštovanja i poštovanja partnera, razumijevanju sebe i drugoga, svojih i tuđih osjećaja.

Zahvaljujem se dr. Jagodi Dabo na njenoj energiji, te inspiraciji i podršci koju mi daje u radu s mladima.

LITERATURA

1. Knjiga sažetaka, II. hrvatski kongres primijenjene psihologije "Zaštita zdravlja djece i mladih". Razumijevanje posebnosti adolescencije u zaštiti mentalnog i tjelesnog zdravlja: zbilja ili želja? Sveško-Visentin H, Graovac M, Benić-Salamon K.
2. Knjige i monografije, Ginekologija i perinatologia I., A. Kurjak i sur, poglavlje Dječja i adolescentna ginekologija, V. Dramušić.
3. Knjiga sažetaka, I. hrvatski kongres o urogenitalnim i spolno prenosivim infekcijama s međunarodnim sudjelovanjem, Iz prakse u kliniku-iz klinike u praksu: Posebnosti zbrinjavanja pacijenata sa spolno prenosivim infekcijama u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, V. Jureša, M. Katić, K. Benić-Salamon. Iz prakse u kliniku-iz klinike u praksu: Iskustva iz ginekološke ambulante za mlade - rad s parovima, K. Benić-Salamon, J. Dabo, M. Bolf-Malović

Summary

THE MOST COMMON GYNECOLOGICAL PROBLEMS IN ADOLESCENT AGE

K. Benić-Salamon, J. Dabo, M. Bolf-Malović, V. Kosanović

Adolescence is a period of life where the individual physically grows rapidly to adult look and matures sexually, spiritually, emotionally and socially. Adolescent gynecology covers the period from 10 to 20 years of life, flexible dates back to 25 years when finally completed all the processes of maturation. Center for youth counseling functions as open doors, as well as gynecological practices. Due to its modern equipment are being made to complete gynecological examinations, cytological and microbiological taking swabs, HPV typing, and ultrasound results. The most common health problems in adolescent age are menstrual disorders, and various inflammatory conditions such as kolpitis, cervicitis and adnexitis. Common are polycystic ovaries and ovarian cysts. Often find themselves, and cervical dysplasia due to earlier entry into sexual relations. Adolescents needs contraception, advice, and gynecological examination because they want to know whether they are healthy. Our results show that young people are sexually active and we should fight against high-risk behavior, sexually transmitted diseases, unwanted pregnancies, adolescent pregnancy and childbirth, and sexual abuse. We must continue to develop awareness of young people about health, and it supported the effort to preserve their health, which means to establish more like this centers.

Descriptors: ADOLESCENCE, GYNECOLOGICAL PROBLEMS, YOUTH FRIENDLY SERVICES